

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ Z DZIEDZINY SZTUK PLASTYCZNYCH W DYSCYPLINIE SZTUKI PIĘKNE ZREALIZOWANEJ POD OPIEKĄ PROMOTORSKĄ DR HAB. PROF. UNIwersYTETU JANA KOCHANOWSKIEGO MAŁGORZATY BIELECKIEJ) ORAZ DOROBKU ARTYSTYCZNEGO MAGISTER OLIIWII HILDEBRANDT – RECENZJA SPORZĄDZONA W ZWIĄZKU Z PRZEWODEM DOKTORSKIM WYŻEJ WYMIENIONEJ DOKTORANTKI WSZCZĘTYM W STYCZNIU 2018 ROKU NA WYDZIALE PEDAGOGICZNYM I ARTYSTYCZNYM UNIwersYTETU JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH. ZLECENIODAWCA RECENZJI: WYDZIAŁ PEDAGOGICZNY I ARTYSTYCZNY UNIwersYTETU JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH .PISMO Z DNIA 23 LIPCA 2018 ROKU OD PANA DZIEKANA WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO I ARTYSTYCZNEGO UNIwersYTETU JANA KOCHANOWSKIEGO W KIELCACH DR HAB. SŁAWOMIRA KOZIEJA ORAZ UMOWA O DZIEŁO NR r. WP. 6100.119 R1. 2018 Z DNIA 10.09. 2018 ROKU. DO ZLECENIA DOŁĄCZONO: 1) CZĘŚĆ OPISOWĄ ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MGR OLIIWII HILDEBRANDT PT. „KAMIEŃ JAKO SYMBOL, OBRAZ I ZAPIS CZASU” 2) DOKUMENTACJĘ FOTOGRAFICZNĄ DZIEŁ MALARSKICH SKŁADAJĄCYCH SIĘ NA ARTYSTYCZNĄ REPREZENTACJĘ PRACY DOKTORSKIEJ KANDYDATKI; 3) SPIS WYSTAW 4) DOKUMENTACJĘ DZIAŁALNOŚCI ARTYSTYCZNEJ MGR OLIIWII HILDEBRANDT Z LAT 1996-2018; 5) OPIS PRAKTYKI DYDAKTYCZNEJ.

DR HAB. PROF. NADZW. EWA CZERWIŃSKA – ROMANOWSKA
R E C E N Z J A PRACY DOKTORSKIEJ
Z DZIEDZINY SZTUK PLASTYCZNYCH W DYSCYPLINIE SZTUKI PIĘKNE
ZREALIZOWANEJ POD OPIEKĄ PROMOTORSKĄ
dr hab. prof. Małgorzaty Bieleckiej ORAZ DOROBKU ARTYSTYCZNEGO
mgr Oliwii Hildebrandt
TYTUŁ PRACY: *Kamień jako symbol, obraz i zapis czasu.*

Pani magister Oliwia Hildebrandt jest absolwentką Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Od czasu uzyskania dyplomu magisterskiego wykazała się szeroką działalnością artystyczną w zakresie prezentacji swoich dzieł w kraju i za granicą. Ma poza sobą 9 wystaw indywidualnych i 18 zbiorowych w kraju oraz 4 wystawy międzynarodowe. Była także wielokrotnie wyróżniana i nagradzana za swą działalność pedagogiczną i twórczą. Zawodowo zajmując się szeroko pojętą edukacją artystyczną w zakresie sztuk wizualnych oraz wychowaniem przez sztukę i kulturę. Prowadzi autorską pracownię plastyczną dla dzieci i młodzieży, obejmującą działania dotyczące rysunku, malarstwa i grafiki. Jest organizatorem, a także pomysłodawcą wielu imprez, akcji oraz przedsięwzięć artystycznych w Kielcach, nie tylko skierowanych w stronę dzieci i młodzieży, ale także całej społeczności miasta i województwa. Wielokrotnie organizowała prezentacje artystyczne o zasięgu krajowym w Galerii Twórczości Plastycznej „Ślad”, konkursy oraz warsztaty *Kielce Tęczę Malowane* w latach 2009-2017. Była wykładowcą w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli *Kursor* i Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu, gdzie prowadziła zajęcia dla nauczycieli w formule studiów

podyplomowych z zakresu problematyki kultury współczesnej. Obecnie prowadzi działalność dydaktyczną w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jest także autorem licznych artykułów z dziedziny sztuk wizualnych publikowanych w kieleckim magazynie kulturalnym *Projektor*.

Swój obszerny dorobek artystyczny i edukacyjny prezentuje szczegółowo w załączonej do pracy doktorskiej dokumentacji.

Oliwia Hildebrandt uzyskała dyplom magisterski realizując swą pracę artystyczną w zakresie grafiki warsztatowej pod kierunkiem prof. Jerzego Jędrysiaka. Jej dyplom, który stanowił cykl prac wykonanych w technice wypukłodruku inspirowanych związkami człowieka z naturą, metafizyką krajobrazu, przemijaniem, z pozoru nie zapowiada nadchodzącego wielkiego zwrotu w jej twórczości. Jednakże w 10 linorytach, będących częścią artystyczną tego dyplomu dostrzec można załęgającą się myśl, która stała się zacznem, platformą do dalszych poszukiwań, nowej przygody artystycznej, w której artystka zanurzyła się bez reszty.

W kolejnych pracach, powstających po ukończeniu studiów pozbywa się wyczuwalnej melancholii osadzonej we wspomnianych czarno białych linorytach. Szuka nowej drogi, odnajdując się w malarstwie, w którym widoczny jest jednak wciąż związek z grafiką. Wyraźnie upraszcza swój język, sprowadza formy do bytów. Powstają Nowe cykle: *Tryptyk Świętokrzyski – Krzemienie, Czas – Przemijanie, Codziennosc, Relacje, Dom*.

W autokomentarzu odnoszącym się do swej twórczości, Oliwia Hildebrandt wyjaśnia powody skłaniające ją do podejmowania nowych rozwiązań tematycznych i formalnych, potrzebę użycia koloru, poszukiwania nowych struktur, znaków, wielokierunkowego eksperymentu z obrazem, a także wejścia w nowe obszary poszukiwań. Jej praca doktorska z dziedziny sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne, zrealizowana pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Małgorzaty Bieleckiej, profesora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zatytułowana *Kamień jako symbol, obraz i zapis czasu* składa się z trzech cykli obrazów oraz przyporządkowanej, adekwatnej części opisowej, będącej także przedmiotem oceny w niniejszej recenzji. Pierwszy cykl zatytułowany *Kamienie* zawiera dziewięć obrazów wykonanych w technice mieszanej na płytach MDF

o formatach 60 x 60 cm, drugi cykl to również 9 obrazów pod tym samym tytułem, zrealizowanych w tej samej technice na płytach MDF o wielkości 100 x 120 cm. *Biały kamień– Czarny kamień* - dwie prace malarskie na płótnie o formatach 200 x 120 cm stanowią cykl trzeci.

Celem Oliwii Hildebrandt jak przedstawia to w swym komentarzu do zrealizowanych cykli, było stworzenie obrazów inspirowanych rozważaniami teoretycznymi skupionymi wokół idei kamienia jako znaku, metafory, istniejącej w przestrzeni kultury formy, w swym sposobie bytowania oscylującej między sferą sacrum a sferą profanum.

Kamień, wszechobecny w historii rozwoju kolejnych cywilizacji - w sztuce, nauce, filozofii, religii - ten unikatowy jak i ten pospolity, wydobywany z głębokich warstw Ziemi, z dna mórz i oceanów to temat wciąż otwarty i zgłębiany. Dla pani Hildebrandt zyskał rangę obiektu, stał się czymś osobliwym, niosącym w sobie tajemnicę przeszłości, zapis czasu, miejsca, emocji. Zaczynem wyboru tematu pracy doktorskiej było wieloletnie przyglądanie się formom kamieni. Szczególną uwagę zwróciła na krzemień pasiasty, który już w czasach neolitu budził zainteresowanie człowieka. W epoce brązu wytwarzano z niego przedmioty o charakterze obrzędowym. Artystka dostrzega w jego obrazie coś niepojętego, niezgłębnego i wiecznego. Z pewnością już wtedy, gdy pochylała się nad pojedynczymi, niezwykle w swym kształcie, barwie i strukturze kamieniami rozpoczął się proces, choć wówczas jeszcze być może nieświadomy, poszukiwania tego co obecnie wybrzmiało tak wyraziście w jej pracy doktorskiej, będącej penetracją wieloznacznego zjawiska jakie stanowi ta osobliwa forma. Nawarstwianie się wiedzy, poszerzające się płaszczyzny obserwacji, chwytnie świata i konstatacja tego co bliskie, ważne i warte specjalnej uwagi stopniowo dojrzewało w myśleniu pani Oliwii. W licznych realizacjach malarskich następuje istotna zmiana. Rezygnuje z narracji, zaczyna badać, wnikać w strukturę rzeczy. To, co pojawiał się początkowo nieśmiało w przestrzeniach jej obrazów było zapowiedzią wielkiej „projekcji”. W czasie studiów doktoranckich Oliwia Hildebrandt rozpoczęła wielowymiarowe poszukiwania związane z istotą kamienia. Badała to zagadnienie w kontekście rozwoju cywilizacyjnego, wymiaru sakralnego, z punktu widzenia filozofii przyrody, informacji przeniesionej z przeszłości. Dokonywała także analizy dotyczącej związku między człowiekiem a kamieniem w sferze szerokiej symboliki funkcjonującej niemal w każdej

dziedzinie życia. Zafascynowała ją różnorodność znaczeń jakie wyłoniły się poprzez obcowanie człowieka z tą osobliwą materią.

Niezwykle ważne w poszukiwaniach były obserwacje, dociekanie własnych związków z wielorakimi formami kamieni i ich obrazem zalegającym we wspomnieniach, kamieniami pojawiającym się jak magiczne znaki zapisywane w jej szkicach, czy tłach prac malarskich.

Decyzje, które podejmowała, myśląc o realizacji swej pracy doktorskiej wymagały znalezienia formy, która uniosłaby ten rozległy temat, sprostałaby założeniom artystycznym, a także spełniłaby potrzebę odkrywania swej własnej twórczej natury.

W swoich rozważaniach mówi: *chciałam osiągnąć taki efekt by obraz, jak kamień, stał się syntezą, spoiwem, znakiem, symbolem, ikoną przemijania, zapisem czasu, krajobrazem duszy, dążeniem do przemiany, próbą poznania istoty świata, sztuki i siebie.*

Silną inspiracją w procesie poszukiwań rozwiązań formalnych stał się zbiór kamieni wplatający się w jej własną historię, wiążący przeszłością.

Konsekwencją tych obserwacji i analiz jest wspomniany już, powstały w latach 2017/2018 cykl prac malarskich zatytułowany *Kamień jako symbol, obraz i zapis czasu*, stanowiący jej pracę doktorską. Obrazy zostały wykonane w technikach mieszanych z użyciem farb emulsyjnych, akrylowych i olejnych. Dwa cykle powstały na płytach o naturalnej, surowej chropowatej powierzchni. Każdy rozważany problem determinuje dobór specjalnych instrumentów. Użycie wielorakich narzędzi, spoiw i farb, a także szeregu zabiegów kompozycyjnych świadczy o eksperymencie, który prowadził do próby uzyskania syntezy w wymiarze idei kamienia jako fizycznego tworu oraz znaku, symbolu, metafory istniejących w przestrzeni kultury.

Natura problemu, z jakim artystka mierzy się w przedstawionym cyklu prac jest niezmiernie złożona, drastycznie zderzająca się z niezliczonymi próbami zaspakajania dociekliwości artystów, filozofów, naukowców w tym zakresie.

Dziełu pani Hildebrandt przypisać można wielość interpretacji. Z jednej strony buduje konkretny przekaz, jednakże pod cienką wizualną warstwą dostrzec można ledwo zauważalne migotanie CZEGOŚ.

Na płaszczyznach kilkunastu obrazów widnieją koła, wielokąty, plamy i punkty o różnych wielkościach i barwach. Są podobne do kamieni, ale to tylko względne cechy podobieństwa. Niekiedy łączą się w formacje, przenikają, czasem samotnie balansują w przestrzeni obrazu. Niektóre z nich mają strukturę wielowarstwową, sprawiają wrażenie ruchu. Są formami funkcjonującymi jako autonomiczne osobliwe byty o nieo - kreślonym pochodzeniu, choć wyrosły z pierwotnej potrzeby opowieści o kamieniu. Panuje tu estetyka surowości podkreślana przez strukturę powierzchni, na której osadzone są wielorakie rozedrgane twory.

Wciąż emocjonalnie związana ze swym fizycznym zbiorem kamieni – niepowtarzalnych form, kształtów, struktur i barw, artystka wyodrębnia z niego poszczególne elementy, zawieszając w abstrakcyjnej przestrzeni ich dwuwymiarowe wizerunki. Swym własnym alfabetem zapisuje zagnieżdżoną w nich historię, tworząc formacje chropowatych surowych kształtów, transparentnych owali zwijających się linii, świetlistych, rozwarstwionych plam i punktów. Te z pozoru statyczne kompozycje, stanowią balansujące, w sposób nie podlegający żadnej logice ani systemowi obcujące ze sobą byty o wewnętrznej dynamice, tworząc przestrzenie przenikającej się jakiejś być może nadziei i mrocznej strony egzystencji.

W teorii Emile Durkheima, status sacrum może otrzymać każdy przedmiot, który pod wpływem praktyk religijnych ze stanu profanum przechodzi w sferę sacrum. Według Rudolfa Otto jest unikalnym zjawiskiem przejawu ludzkiej natury.

Zabieg artystyczny, którego dokonała Oliwia Hildebrandt w postaci kamuflażu tego tak niezwykle istotnego w jej analizie zagadnienia, poszerza perspektywy wielokierunkowych rozważań spekulatywnych przenikania się sacrum i profanum niemal w każdej postaci materii ożywionej i nie ożywionej.

Praca pisemna - *Kamień jako symbol, obraz i zapis czasu*, odnosi się do procesu realizacji cyklu prac malarskich o tym samym tytule, będącego częścią artystyczną pracy doktorskiej Oliwii Hildebrandt. Stanowi analizę zagadnienia związanego z obszarem interpretacyjnym motywu kamienia, opartą na dołączonych źródłach oraz własnych obserwacjach i przemyśleniach.

Treść pracy związana jest tematycznie z przedstawionym cyklem prac malarskich. Całość zawiera się w czterech rozdziałach, gdzie autorka pokazuje przestrzeń swoich zainteresowań, które stały się motywacją do stworzenia ich reprezentacji artystycznej. Oliwia Hildebrandt opisuje rosnące w niej pragnienie wyrażenia siebie w malarstwie, otwierające jej szerokie pole artystycznej swobody, eksperymentowania, tworzenia nowego języka. *Malowałam to czego nie potrafiłam wyrazić słowami – pisze Oliwia Hildebrandt, szczegółowo przedstawiając proces twórczy doprowadzający ją jak twierdzi do istoty obrazu.*

W kolejnych rozdziałach począwszy od przedstawienia tematu pracy doktorskiej, dokonuje opisu swych prac malarskich w zakresie ilości, rozmiarów, zastosowanych technik, wyboru materiałów i narzędzi. Pokazuje także ścieżkę przemyśleń, prób i eksperymentów, doprowadzających ją do poszerzania warsztatu malarskiego, krystalizowania się ostatecznej koncepcji i realizacji cyklu prac malarskich opisując następnie proces ich powstawania. Komentuje także przyczyny podjęcia rozważań dotyczących omawianej problematyki. Z upływem czasu autorka dostrzega w naturze kamienia oprócz cech zewnętrznych jego znaczeniowość, wszechobecność w kulturach świata. Poświęca temu zjawisku spory obszar pracy, w której zobaczyć można związki między jego badaniem a własnym dociekaniem artystycznym.

W dalszej części przedstawia zakres podjętego problemu. Omawia powiązanie swych rozważań na temat symboliki kamienia w odniesieniu do pojęć sacrum i profanum z poszukiwaniami formalnymi, eksperymentalnymi zabiegami budowania obrazu. Nawiązuje do malarstwa Wasyla Kandinskiego, które jest jej bliskie i które pomaga odnaleźć sens własnej drogi twórczej.

W ostatnim rozdziale *Teorie i praktyki artystyczne będące obszarem odniesienia dla własnych rozważań*, autorka zajmuje się zjawiskiem, jakim jest kamień w kontekście kulturowego kodu. Kamień to nie tylko trwały minerał, ma znaczenie symboliczne.

Kamień w moich malarskich rozważaniach stał się wyrazicielem spójni materii i ducha – pisze Oliwia Hildebrandt.

Treść powyższej pracy pisemnej stanowi analizę problematyki zapowiedzianej w tytule. Praca zawiera spis treści, wstęp i zakończenie, podzielona jest na cztery rozdziały w których omawiane są kolejne zagadnienia. Na końcu zamieszczone jest podsumowanie - podsumowanie, bibliografia, opis w języku angielskim oraz abstrakt.

K O N K L U Z J A

Po wnikliwym przeanalizowaniu i ocenie dorobku artystycznego oraz pracy doktorskiej pani magister Oliwii Hildebrandt, pracy przygotowanej pod opieką promotorską dr hab. prof. Małgorzaty Bieleckiej, profesora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, z pełnym przekonaniem stwierdzam, że praca ta stanowi oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne. Potwierdza także dynamiczny rozwój twórczy doktorantki. Uważam również, że przedstawiona przez panią Oliwię Hildebrandt praca doktorska w pełni uzasadnia nadanie jej stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.

INFORMACJE O AUTORZE RECENZJI

Ewa Czerwińska - Romanowska, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (1997r). Doktor habilitowany w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne, profesor nadzwyczajny Akademii Sztuki w Szczecinie. W roku 2013 habilitacja na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi. Kierownik Katedry Grafiki Artystycznej na Wydziale Sztuk Wizualnych Akademii Sztuki w Szczecinie, prowadzi Pracownię Wkłęśłodruku. Jest autorką eksperymentalnych instalacji graficznych, cykli prac malarskich, realizacji cyfrowych. Odnosi się w nich do kondycji człowieka we współczesnym świecie, analizuje procesy formułujące intelektualny wymiar ludzkiej cywilizacji uwikłanej w nieprzezwyciężalne sprzeczności. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków, wcześniej w czasie długoletniego pobytu w Niemczech Stowarzyszenia Grafików w Monachium oraz Stowarzyszenia Artystów w Murnau. Współpracuje ze środowiskami artystycznymi w Niemczech, uczelniami w Polsce i za granicą w formie konferencji naukowych, wystaw, warsztatów, działań ze studentami i wykładowcami.

